

Veterinärens råd vid hästköp

av Helena Kättström (Rev. 2009-03-22)

Den som står i begrepp att köpa häst har mycket att vinna på att se till att skaffa tillräckliga upplysningar och goda rådgivare. Med ett välplanerat köp ökar chansen att man verkligen får en häst som kan ge mycket glädje. Oftast kan det vara både bättre och faktiskt också billigare att köpa en häst som kostar lite mer! Det är knappast troligt att den som har en väl uppförd och väl utbildad häst ska sälja den till ett pris under genomsnittet. "Billiga" hästar visar sig ofta bli dyra genom att de efter hand visar sig ha olater eller hälsoproblem.

Den gamla grundregeln om att "oerfaren häst - erfaren ryttare/kusk" och vice versa, är väl värd att minnas. Fjordhästar är i allmänhet snälla och lätthanterliga, men de är också mycket kloka och ganska energiska. För att utbilda en unghäst krävs att man har tillräcklig kunskap själv eller kontinuerligt kan få råd och hjälp.

Innan man bestämmer sig för en häst bör man gärna ta råd av en kunnig person. Beroende på vad man ska hästen till kan denne vara t.ex. ridlärare, premieringsförrättare, någon aktiv i fjordhästföreningen eller dylikt. Sedan är det också lämpligt att låta veterinärbesiktiga hästen. Det varierar om det är köparen eller säljaren som betalar besiktningen, men det flesta veterinärer föredrar att göra det på köparens uppdrag. Välj helst en veterinär som du har förtroende för sedan tidigare. Bäst är om både köpare och säljare kan närvara vid besiktningen. Efter besiktningen får man ett intyg där alla eventuella anmärkningar är noterade. Om man är osäker på vad de innebär bör man givetvis fråga den aktuella veterinären. Hästar som är tre år och äldre ska genomgå bøjprov vid besiktningen.

Vid köpet ska man se till att man får med alla handlingar samtidigt som hästen levereras. Löften om att dessa kommer senare har alltför ofta visat sig vara tomma ord. Det som man som köpare bör efterfråga är:

- Hästpass
- Besiktningssintyg
- Vaccinationsintyg

Om hästen har full härstamning (minst tre generationer godkända hingstar) ska den ha grönt hästpass. Tidigare fanns registreringsbevis, men dessa ersätts nu av hästpassen, och det är säljarens ansvar att se till att hästen har pass. Föl som ännu inte har hunnit registreras har bara en betäckningsrapport, men om fölet inte säljs vid moderns sida, har den som regel hunnit registreras innan leverans. Fr.o.m 2009 ställs nya krav på att alla föl ska ha sitt pass senast den 31 december födelseåret, eller inom sex månader om de är födda efter den 1 juli. Varje häst kan bara ha en originalhandling, och denna ska alltid följa hästen. Acceptera inte en kopia!

Även hästar utan full stam kan och skall ha hästpass. Det finns dock många fördelar med att köpa en häst med full härstamning. För den som ska köpa en häst för avel lig-

ger detta naturligtvis nära till hands, men även i andra sammanhang är det bra. För deltagande på rikstävlingarna krävs det att hästen har full stam. En analys av stamtavlan kan också berätta en del om vad man kan förvänta sig av hästen.

Av passet framgår om hästen är id-märkt. Chipmärkning är ännu inget krav för alla hästar, men kommer att successivt införas, och det är redan idag ett krav för nyregistrering samt bl.a. för alla ponnyer som ska tävla. För köparen är det en extra trygghet att man på detta sätt kan fastställa identiteten. I passet finns också plats för att ange bland annat vaccinationer. Lösa vaccinationsintyg kan också förekomma. Även här ska det förstås vara originalhandlingar.

Alla hästar bör vara vaccinerade mot stelkramp. Grundvaccination består av 2-3 vaccinationer, och därefter upprepas vaccinationen vart 3:e - 4:e år. Vaccination mot hästinfluensa är också vanligt. Avmaskningar är som regel inte noterade i något intyg, men man bör ta reda på hur och när detta är gjort. Också utfodring och hovvård hör till sådant som påverkar hästens fortsatta hälsa och hållbarhet. En sak som det ofta slarvas med är mineraler till unghästar, medan äldre hästar ibland får onödigt många tillskott.

Hästens skick och puts avslöjar ofta en hel del om hur den är skött, och det brukar också vara ett gott tecken att det är god ordning och bra miljö i stallet. Hästens uppfostran och utbildning kan förstås variera mycket, och en välutbildad och trevlig häst är värd sin vikt i guld. Alla hästar bör man utan problem kunna leda, sköta, verka, lasta och transportera. Hur hästen är att rida och/eller köra bör förstås också undersökas före köpet. Ibland kan man få ta del av resultat och protokoll från tävlingar eller premiering och utställning.

Som köpare kan man reklamera ett köp om hästen visar sig behäftad med så kallade dolda fel. Många olika saker kan falla in under denna rubrik, men det är inget som är roligt vare sig för köpare eller säljare. Som köpare är man också skyldig att före köpet göra erforderliga kontroller av hästen, och säljaren å sin sida är skyldig att ge upplysningar om hästen. För att det efteråt inte ska råda några tveksamheter om vad som är sagt och bestämt kan det vara klokt att upprätta ett köpekontrakt. Inte minst för säljaren är det också en fördel att man ser till att alla eventuella anmärkningar noteras i besiktningssintyget. Här kan man även be veterinären notera tidigare sjukdomar och behandlingar.

Eftersom hästar är levande varelser, kan det naturligtvis bli tokigt trots att man gjort allt enligt konstens alla regler, men chansen att finna drömhästen ökar om man tänker efter före. Och de flesta som skaffar fjordhäst ångrar bara en sak - att de inte skaffade en så härlig häst mycket tidigare!